

Državna tematska razstava 2010

Pilonova galerija Ajdovščina, 12. marec do 2. april 2010

Delavski dom Trbovlje, 16. april do 9. maj 2010

Dolenjski muzej Novo mesto, 1. oktober do 17. november 2010

KOLAŽ

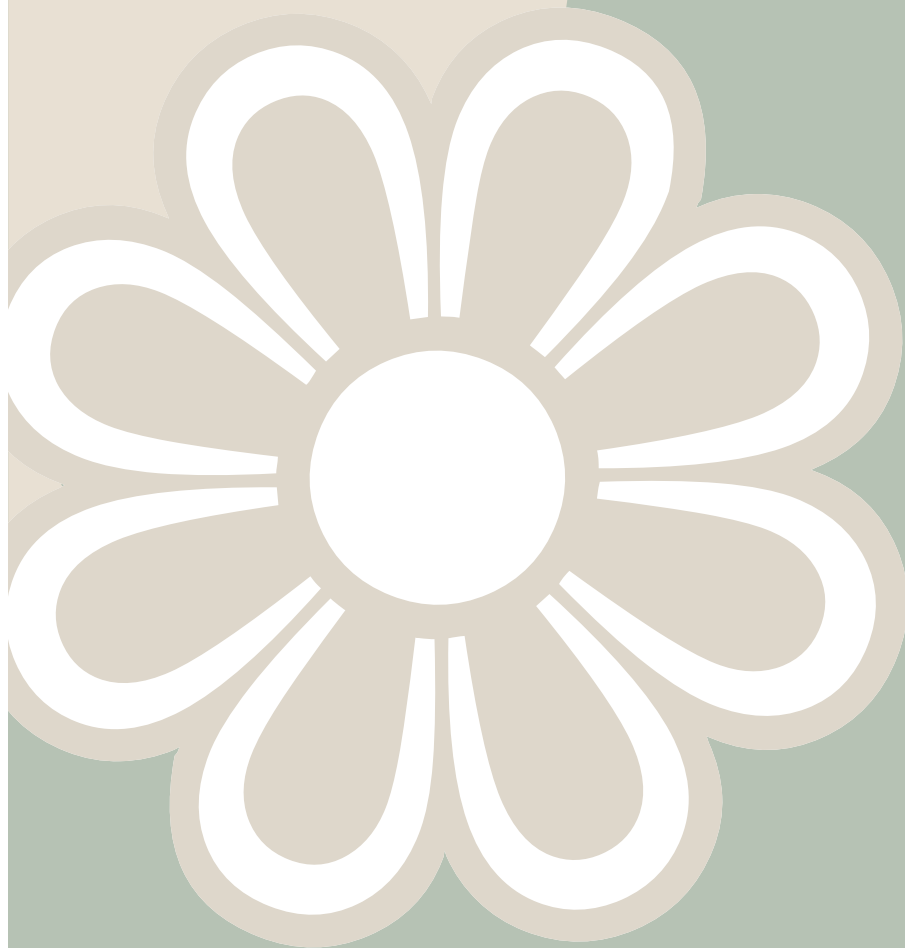
Kolaž je naslov tematskih razstav, ki jih je za sezono 2009/2010 razpisal Javni sklad RS za kulturne dejavnosti.

Janez Zalaznik, akademski slikar, grafični oblikovalec, pedagog, publicist in avtor priročnikov s področja umetnosti, si je ogledal selekcionirane regijske razstave, ki so jih organizirale koordinacije JSKD Celje, Izola, Kranj, Maribor, Nova Gorica, Novo mesto, Osrednja Slovenija, Ptuj in Slovenj Gradec.

Za državno razstavo je izbral dela petdesetih avtorjev.

Drzno, iskrivo in likovno vznemirljivo

Za državno razstavo leta 2010 so snovalci likovne dejavnosti pri Javnem skladu RS za kulturne dejavnosti razpisali natečaj na temo *kolaž*. Po prejšnji tematski razstavi *Tudi črna je barva* je razpis kolaža za številne ustvarjalce, vajene motivno ubranih tematik, pomenil nov, še bolj neobičajen izziv. Razstava izbranih del dokazuje, da je bila taka opredelitev organizatorjev ne le upravičena, ampak že kar nujna za prevetritev miselnosti ljubiteljskih ustvarjalcev in tudi vseh drugih, ki tvorno sodelujemo na področju ljubiteljske ustvarjalnosti. Kolaž namreč od likovnika zahteva veliko spontane ustvarjalnosti in likovne občutljivosti. Slednji sta v »klasičnih« slikarskih in kiparskih tehnikah pogosto zmotno zapostavljeni na račun drobnjarskega sledenja diktatu motiva, v želji po kar najbolj zvesti in veristični upodobitvi vidnega. Ljubiteljski ustvarjalci pri tem pogosto ostanejo ujeti v prostor, ki ga na eni strani zamejuje urjenje osnovnih obrtnih znanj likovne prakse, na drugi strani pa premajhno zavedanje, da šele preseganje obrtniških veščin in enoznačnega sledenja vidnim zaznavam likovni izdelek dvigne na raven umetniškega dela.

Prav želja po spodbujanju kreativnega mišljenja in preverjanju likovne uglašenosti in senzibilnosti pri ljubiteljskih likovnih ustvarjalcih je pripravljavce razpisa privedla do ideje o kolažu. S predavanji, delavnicami in priročnikom o zgodovini kolaža* s(m)o želeli osvetliti namen in pomen te likovne tehnike, ki je v zavesti laične publike in žal tudi številnih ljubiteljskih likovnikov predvsem tisto, kar poznajo iz osnovnošolske likovne prakse. Toda, tako kot ima pri slednji kolaž svoj smisel v oblikovanju otroške likovne senzibilnosti, njegova razširjenost in uporaba v otroški ustvarjalnosti še ne pomenita tudi končnega dometa kolaža. Misлити tako bi bilo podobno enačenju osnovnošolske rabe akvarelnih barv s tehniko akvarela.

Kmalu bo minilo skoraj stoletje, ko je kolaž z vsem šarmom urbanega ljubimca vstopil v svet umetnosti in ne samo kot tehnika, temveč predvsem kot način razmišljanja, kot miselni koncept, v temeljih spremenil tok umetnosti v XX. stoletju. Brez izkušnje kolaža si ne moremo zamisliti (niti razumeti) sodobnih likovnih praks. Zato je tem bolj pomembno, da se po stoletju umetnosti, ki jo je pomembno sooblikoval in v marsičem usmerjal njen tok, kolaž končno naseli in plodno zaživi tudi na polju ljubiteljske ustvarjalnosti in tako postane del splošne likovne zavesti. Čeprav je danes praksa kolaža v sodobni ustvarjalnosti

prisotna v mnogoterih oblikah raznovrstnih umetniških izrazov, je bila namera snovalcev izpostaviti kolaž predvsem v njegovi osnovni obliki. Z lepljenjem različnih izrezanih ali iztrganih materialov na nosilec naj bi avtorji ustvarili podobe, ki bi jasno izkazovale specifikko medija in bile likovno, vizualno in vsebinsko vznemirljive in inovativne. Pri tem so avtorji lahko tehniko kolaža razširili v polje fotomontaže ali posegli v prostor in ustvarili asemblažne objekte. Pri slednjih je pomembno, da so sestavljeni pretežno iz najdenih odpadnih materialov, za vse tehnike pa velja, da naj lepljenje (oz. montiranje, spajanje ...) in uporaba kolažnih elementov prevladujejo nad slikarskimi ali kiparskimi izrazili. Tako je skozi selekcijo prispelih del odpadla večina tistih, na katerih so prevladovale poslikane površine in so bili lepljeni elementi zgolj drugotnega pomena. Nekaj del, ki so bolj slike kot kolaži, pa je zaradi nespornih likovnih kvalitete in svežine pristopa vseeno našlo prostor na razstavi.

Večino prispelih kolažev bi lahko razvrstili v nekaj tematskih sklopov, ki so po svoje sooblikovali končni izbor. Sklopi se nanašajo na formalne prijeme in na vsebinska izhodišča. Formalno je bil najboljšežnejši sklop klasičnih kolažev, zlepljenih iz izrezkov barvnih papirjev, časopisov in reklamnih letakov, ki je vsebinsko segal od družbenokritičnih ali čisto osebnih tem, preko tihožitij in krajin do abstraktnih kompozicij. Vsebinsko bogat je bil sklop del, ki so nagovarjala z družbenoangažirano in kritično vsebino, a jih je relativno malo doseglo ustrezen likovni nivo in preseglo zgolj trenutno aktualnost. Nekateri avtorji so v novo tehniko prenesli svoja likovna iskanja znotraj – predvsem med ljubiteljskimi likovniki – priljubljenih motivov tihožitij in krajin. Na razstavi je kar lepo število tovrstnih del, v katerih se zdi, da je kolaž avtorje razbremenil določenih problemov, s katerimi se soočajo pri slikanju, in jim omogočil drznejši in likovno vznemirljivejši izraz. Manjše, pa vendarle razveseljivo veliko število ustvarjalcev je kolaž napeljal v eksperimentiranje in raziskovanje novih poti v izražanju likovnih hotenj. Marsikdo je uporabil neobičajne materiale in nekateri so se poigrali s pomeni uporabljenih predmetov. Iz lastne pedagoške prakse vem, kako težko je včasih likovnikom prestopiti v polje bolj

abstraktnega likovnega izražanja, zato se upravičenost razpisane teme kaže tudi v lepem številu del, ki nagovarjajo z osupljivo zrelim in prečiščenim nagovorom v jeziku abstraktnih oblik.

Razveseljivo veliko je tudi iskrivih domislic in duhovitih formalnih rešitev, nekaj avtorjev pa se je z nezgledljivo ironijo poigralo z zmuzljivimi mejami med umetnino in kičem. Pogrešali smo le več prispevkov v polju fotomontaže in asemblaža. Nekaj izbranih del pa nudi ustrezne odgovore tudi na izzive teh tehnik.

Pri selekciji del za državno razstavo smo se odločili za izbor petdesetih avtorjev, kar se je pokazalo za primerno število ne le zaradi omejenega razstavnega prostora, ampak tudi za kvaliteto razstave same. Končni izbor ponuja gledalcu dober vpogled v številne izrazne možnosti kolaža in na bogat ustvarjalni potencial, ki ga je razpisana tema izvabila iz ljubiteljskih ustvarjalcev. Razstava kolaža v takšnem obsegu pa je lahko tudi izziv strokovni javnosti, saj se zdi, da je kolaž pri nas še vedno bolj pastorek v družini cenjenih likovnih tehnik.

Janez Zalaznik

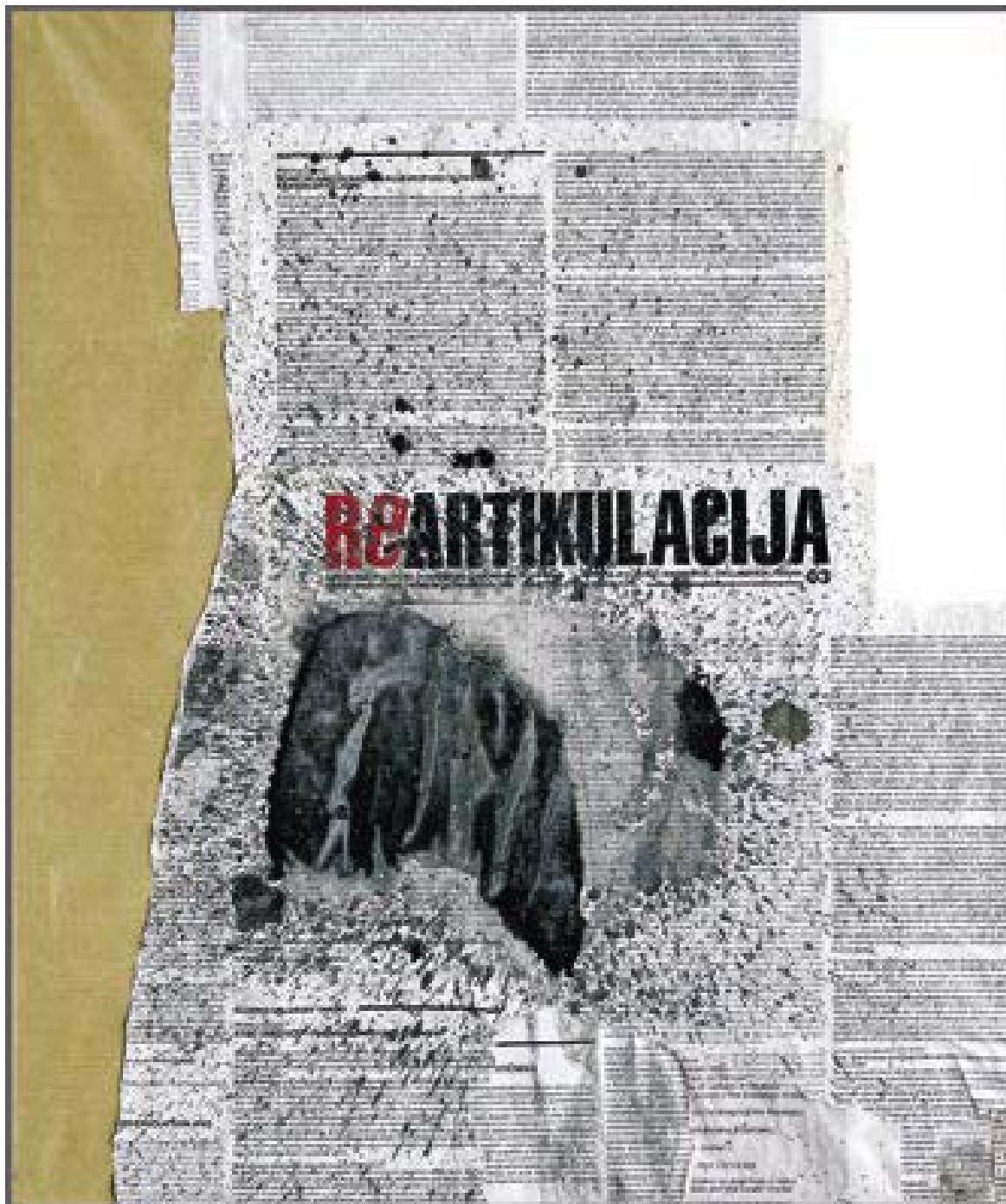
* Janez Zalaznik: Kako je umetnost izgubila nedolžnost. Kolaž, asemblaž in fotomontaža v umetnosti XX. stoletja. JSKD, 2009

Tjaša Arko Pragersko / Kostanji, 2009, 50 x 60 cm

Doroteja Avguštin Majšperk / Brez naslova, 2009, 70 x 75 cm

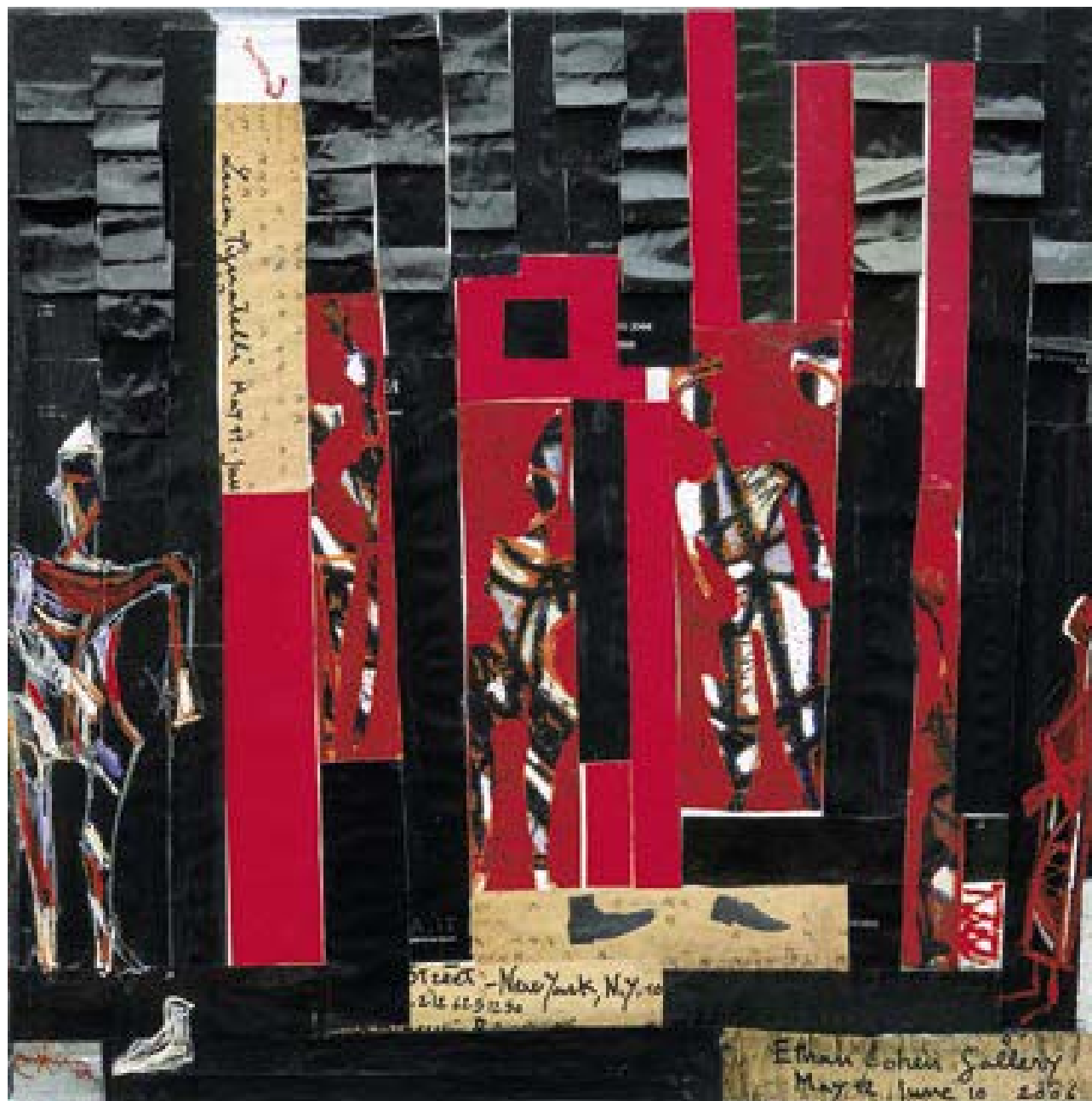
Ema Bavcon

Prvačina

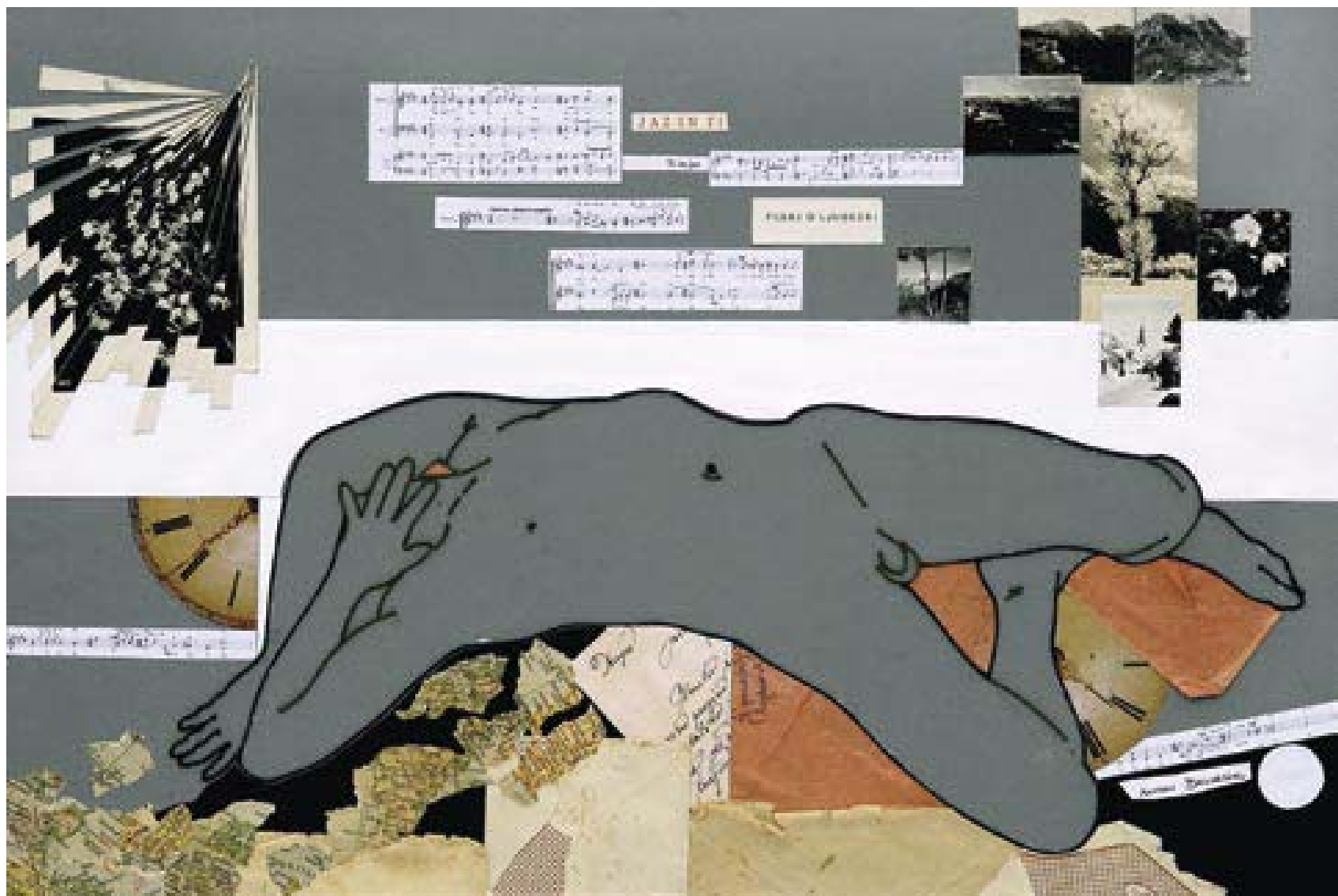
To ni le časopisni papir, 2009, 60 x 50 cm

Handi Behrić Mengeš / Razprodaje niso poceni, 2009, 40 x 60 cm

Marina Benčič Piran / Tempo, 2009, 50 x 50 cm

Anton Benedik Selca / Sam, 2009, 50 x 70 cm

Jan Bernot

Radomlje

Brez naslova, 2009, 70 x 50 cm

Nika Božič

Podnanos

Tkanja III (del triptiha), 2009, 70 x 50 cm

Rowena Božič

Novo mesto

Brez naslova, 2009, 80 x 60 cm

Kornelija Brecl - Nelly

Maribor

Harmonija, 2009, 70 x 50 cm

Jasmina Čelan / Postojna, Sladke sanje, 2009, 50 x 70 cm

Joža Čretnik

Maribor

Portret, 2009, 50 x 40 cm

Igor Dacinger

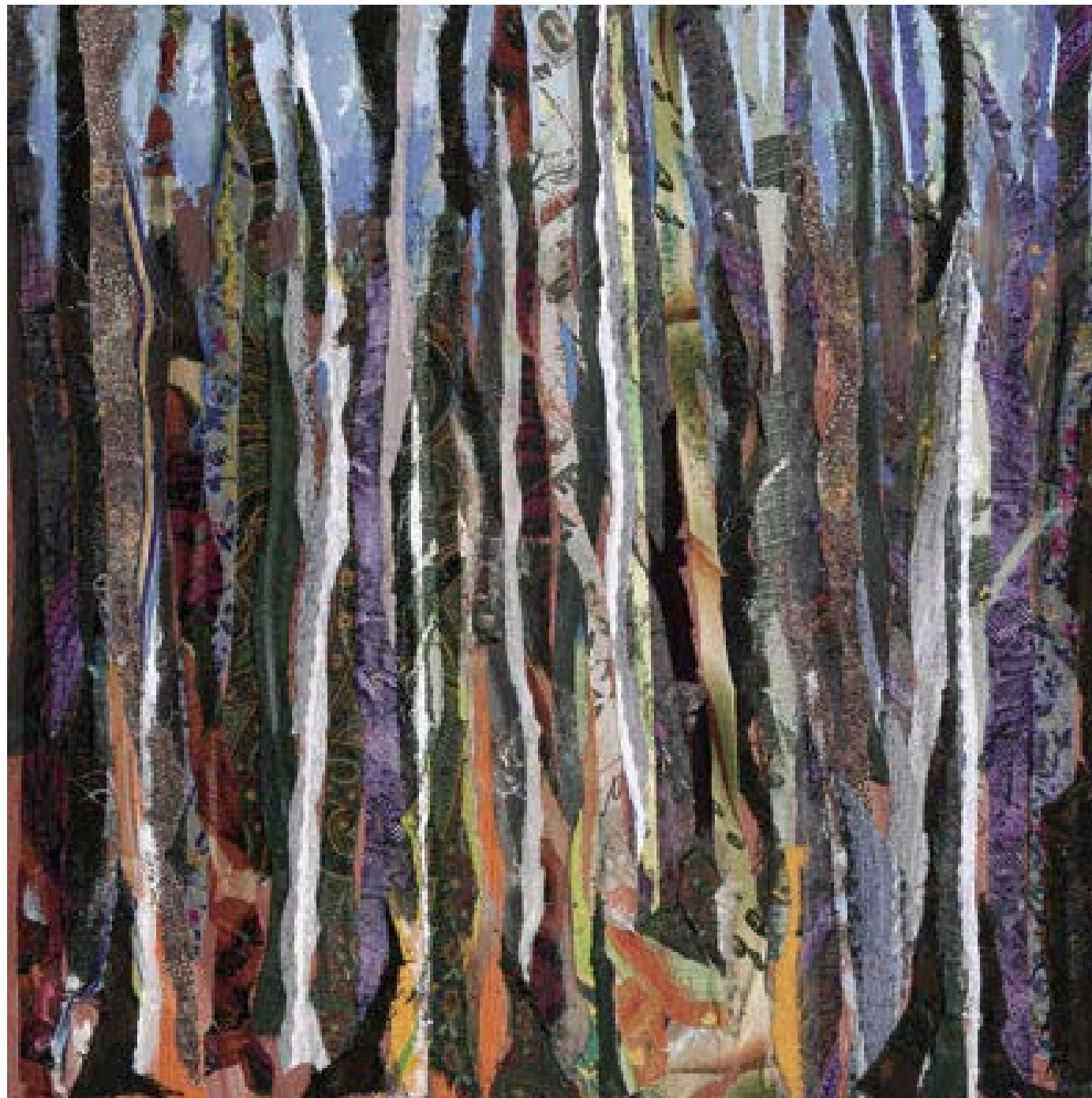
Slovenska Bistrica

Brez naslova, 2009, 50 x 40 cm

Katja Debevec

Koper

Čarobni gozd, 2009, 60 x 58 cm

Irena Gajser

Maribor

Cvetoča jablana, 2009, 140 x 110 cm

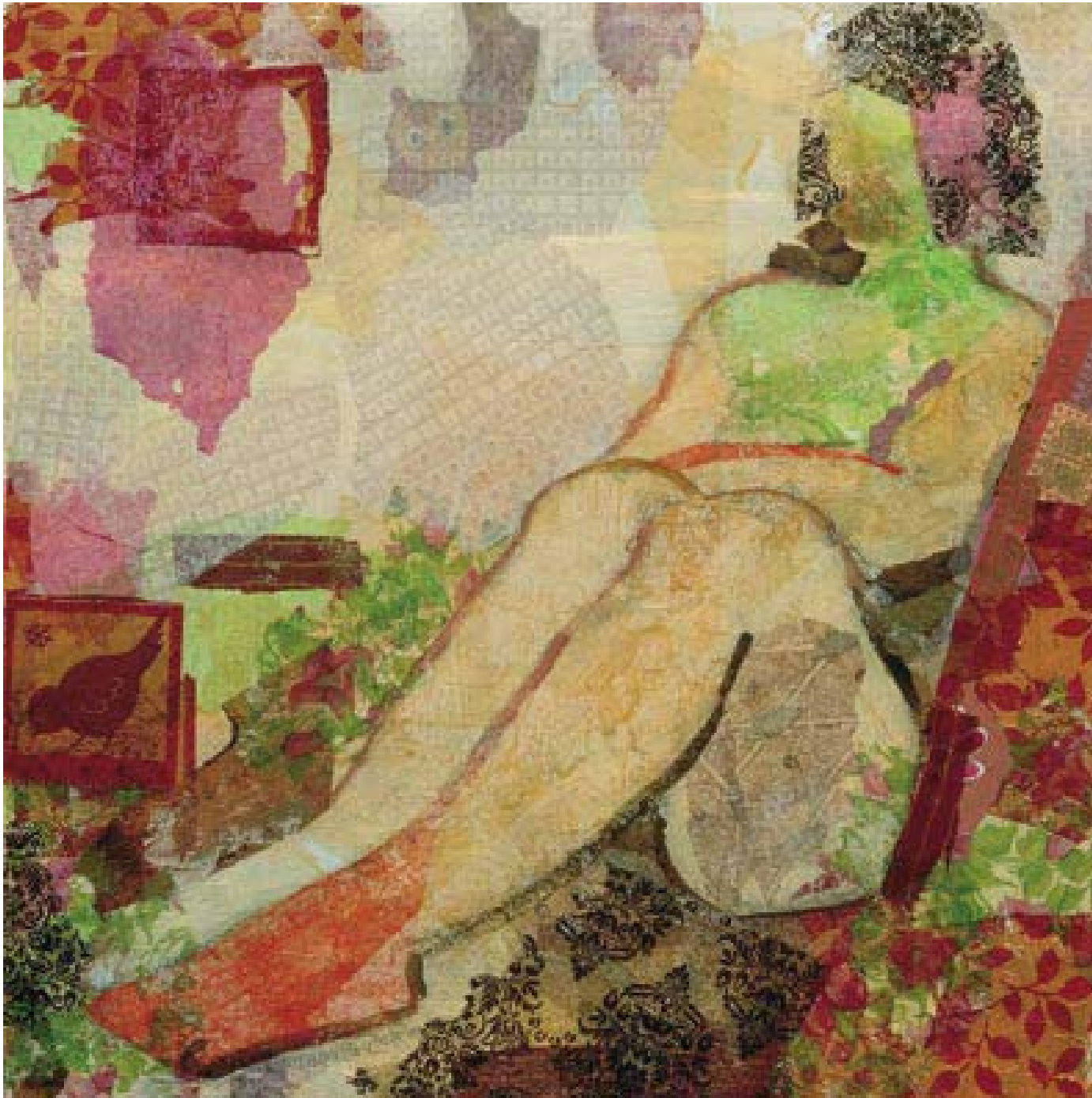
Stanka Golob

Grahovo ob Bači

Brez besed, 2009, 115 x 39 cm

Spomenka Gruić Postojna / Ženska riba, 2009, 28 x 42 cm

Irena Guček

Velenje

Sedeča, 2009, 50 x 50 cm

Meta Jakič

Videm-Dobrepolje

Prijatelji se potepajo po naravi, medtem..., 2009, 39 x 18 x 5 cm

Danilo Jereb

Idrija

Svet, 2009, 90 x 70 cm

Aljoša Kalšek Trbovlje / Zadnja večerja, 2009, 27 x 46 x 9 cm

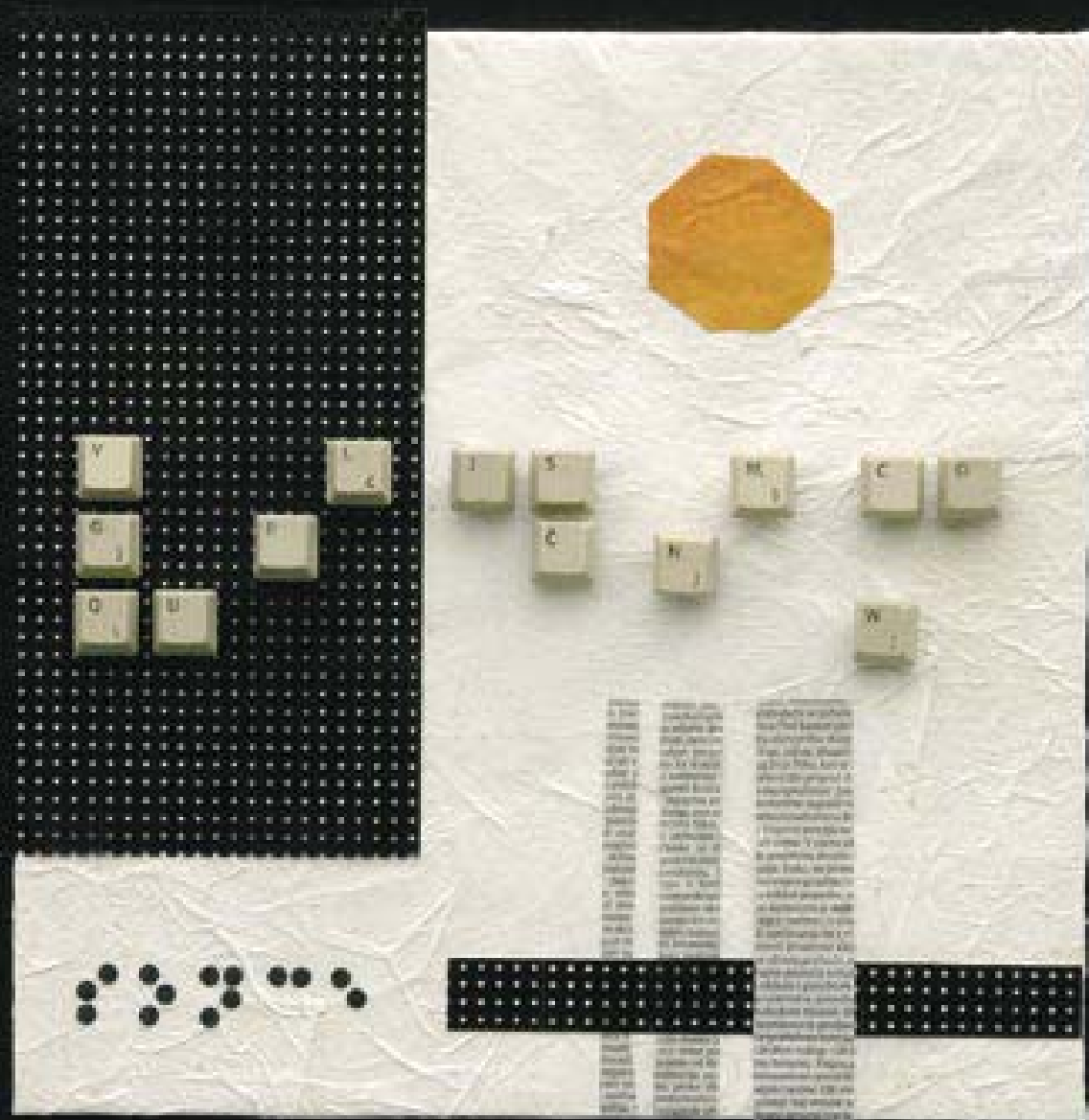
Mitja Kokol Komenda / Arbitraž, 2009, 50 x 70 cm

Drago Kopše

Zg. Polskava

Slike, 2009, 60 x 50 cm

Katja Lavriša

Ljubljana

Vidim sonce, 2009, 38 x 38 cm

Katja Marolt
Velika Loka
Rajski vrt, 2009, 100 x 80 cm

Suzana Marovt

Oplotnica

Ženska-obraz, 2009, 50 x 50 cm

Polona Medved Artiče / Zgodba, 2009, 60 x 40 x 20 cm

Pavla Oblak

Kamnik

Brez naslova, 2009, 50 x 40 cm

Bernardina Paj

Makole

Brez naslova, 2009, 60 x 50 cm

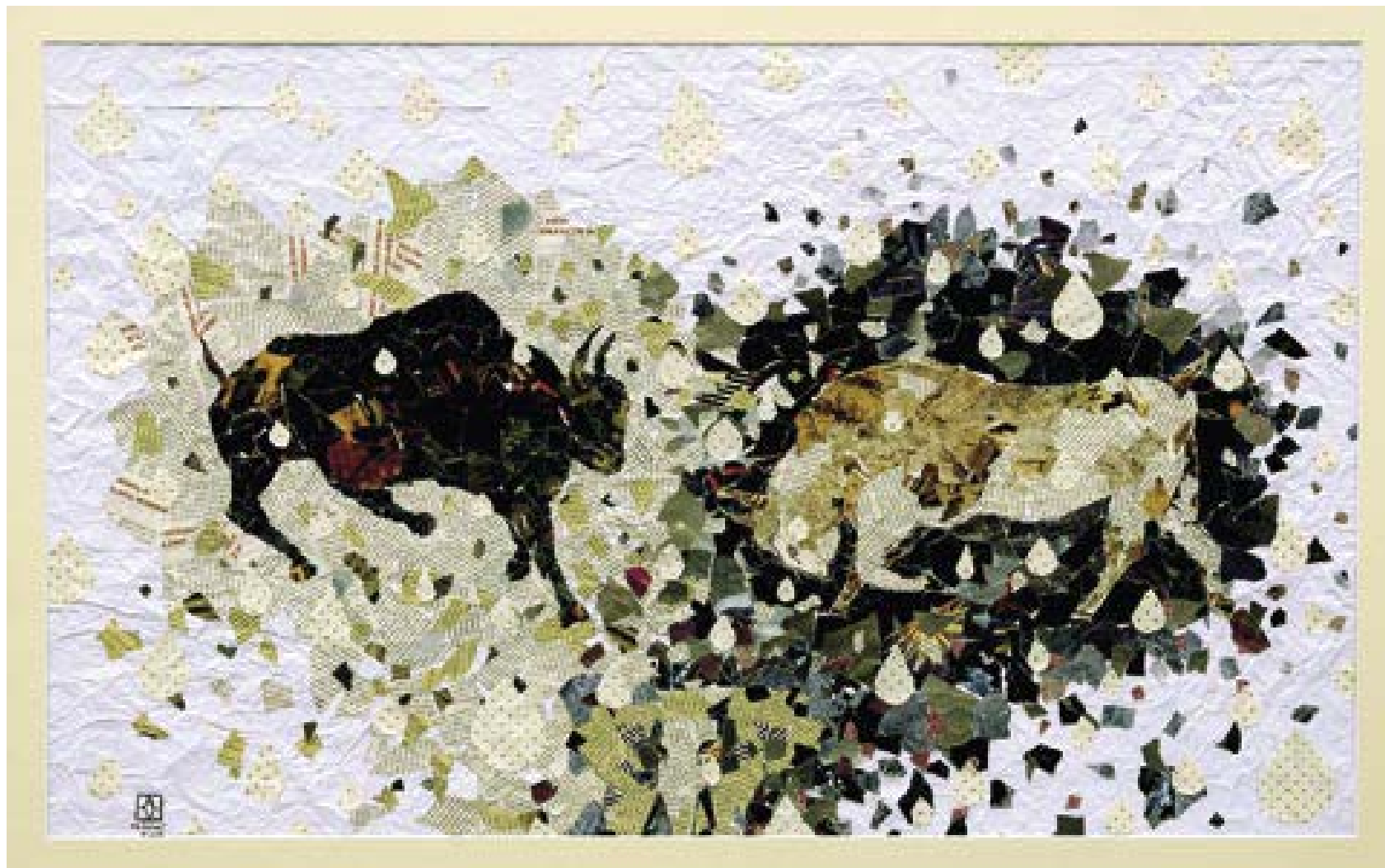

Irena Pevnik

Polzela

Jutro, 2009, 50 x 50 cm

Aleksander Prokofjev

Ljubljana

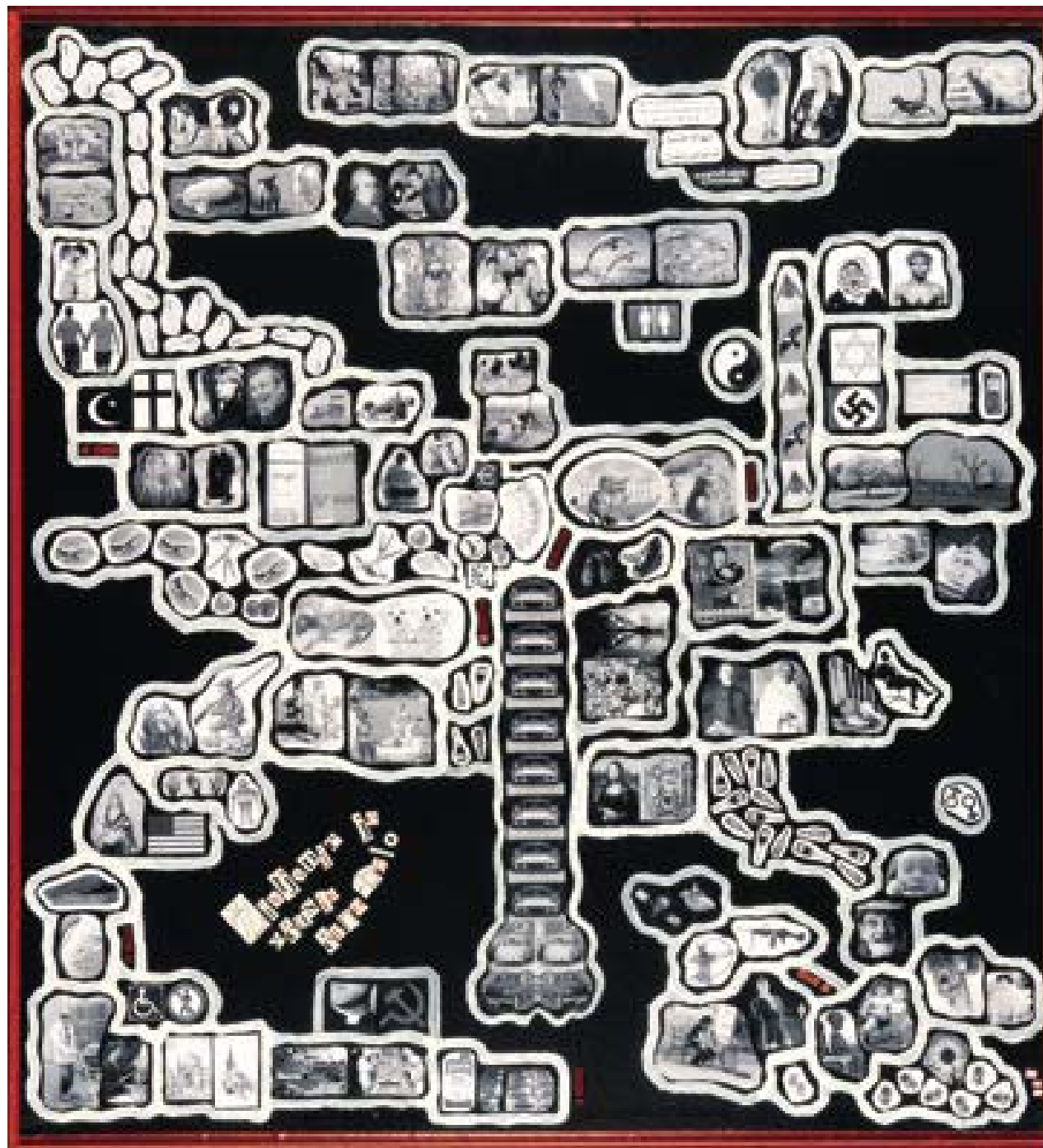
Laokoonova skupina 1-3000
2009, 140 x 60 x 55 cm

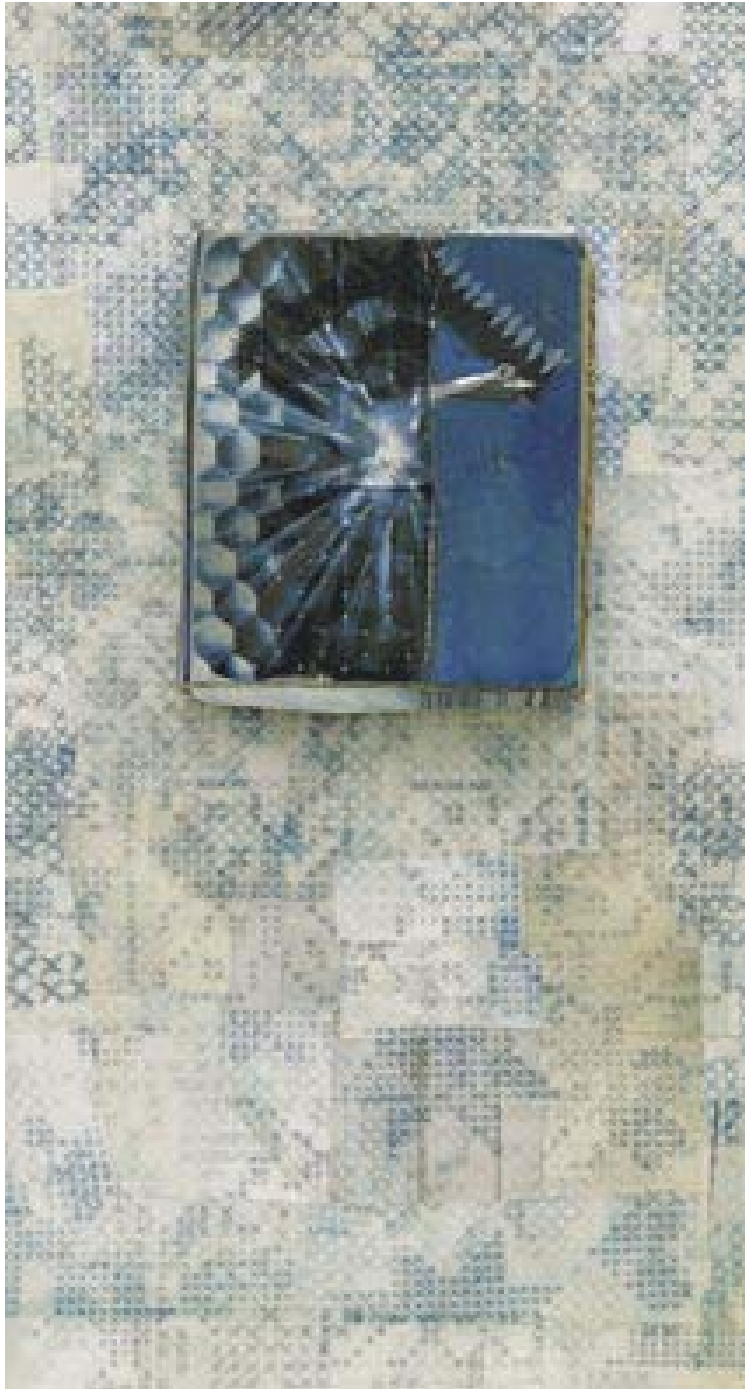

Anka Rangelov Velenje / Iskanje nekaj novega, 2009, 50 x 90 cm

Barbara Rek
Vuzenica
Življenje, 2009, 78 x 70 cm

Tamara Rimele

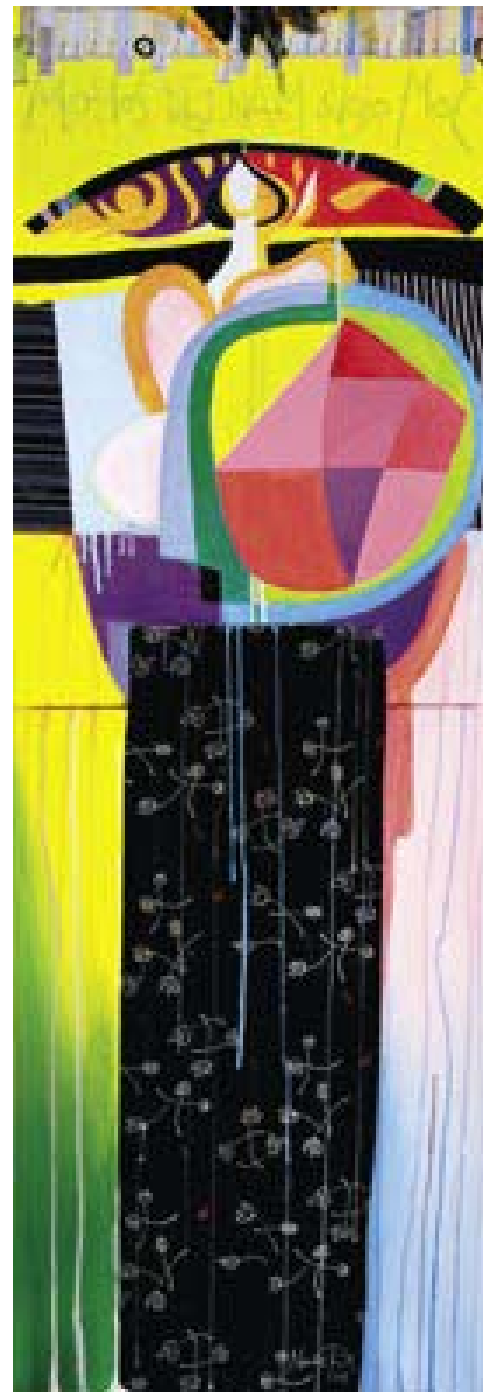
Trnovska vas

Brez naslova, 2009, 47 x 25 cm

Nande Rupnik

Idrija

Mokoš dej nam svojo moč, 2008, 140 x 50 cm

Simon Rutnik

Muta

Kristusova glava, 2009, 63 x 56 x 8 cm

Svjetlana Skorupan

Dobova

Petelin, 2009, 73 x 53 cm

Danica Smrdel Domžale / Kras, 2009, 50 x 60 cm

Matjaž Stopar

Ljubljana

Brez naslova, 2009, 71 x 50 cm

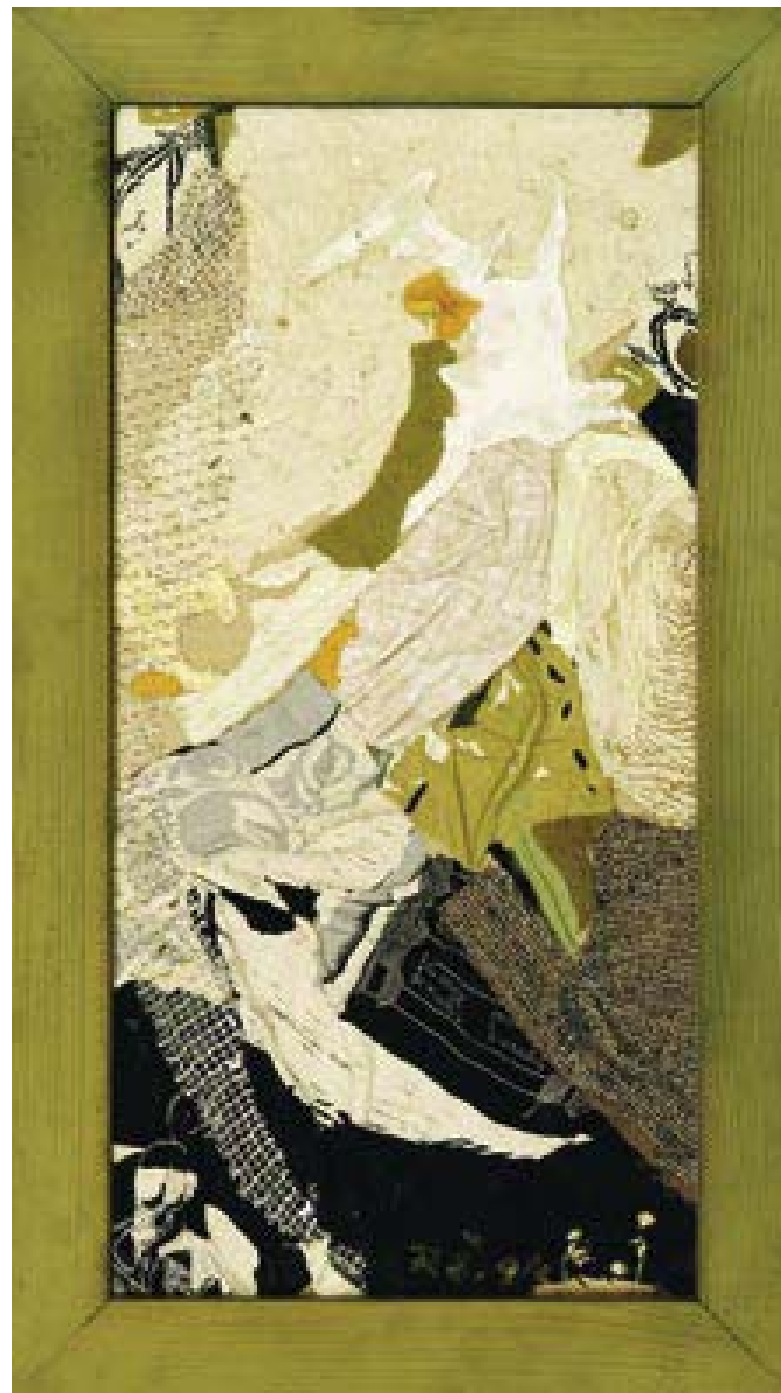

Rozina Šebetič

Ptuj

Hrepenenje, 2009, 55 x 27 cm

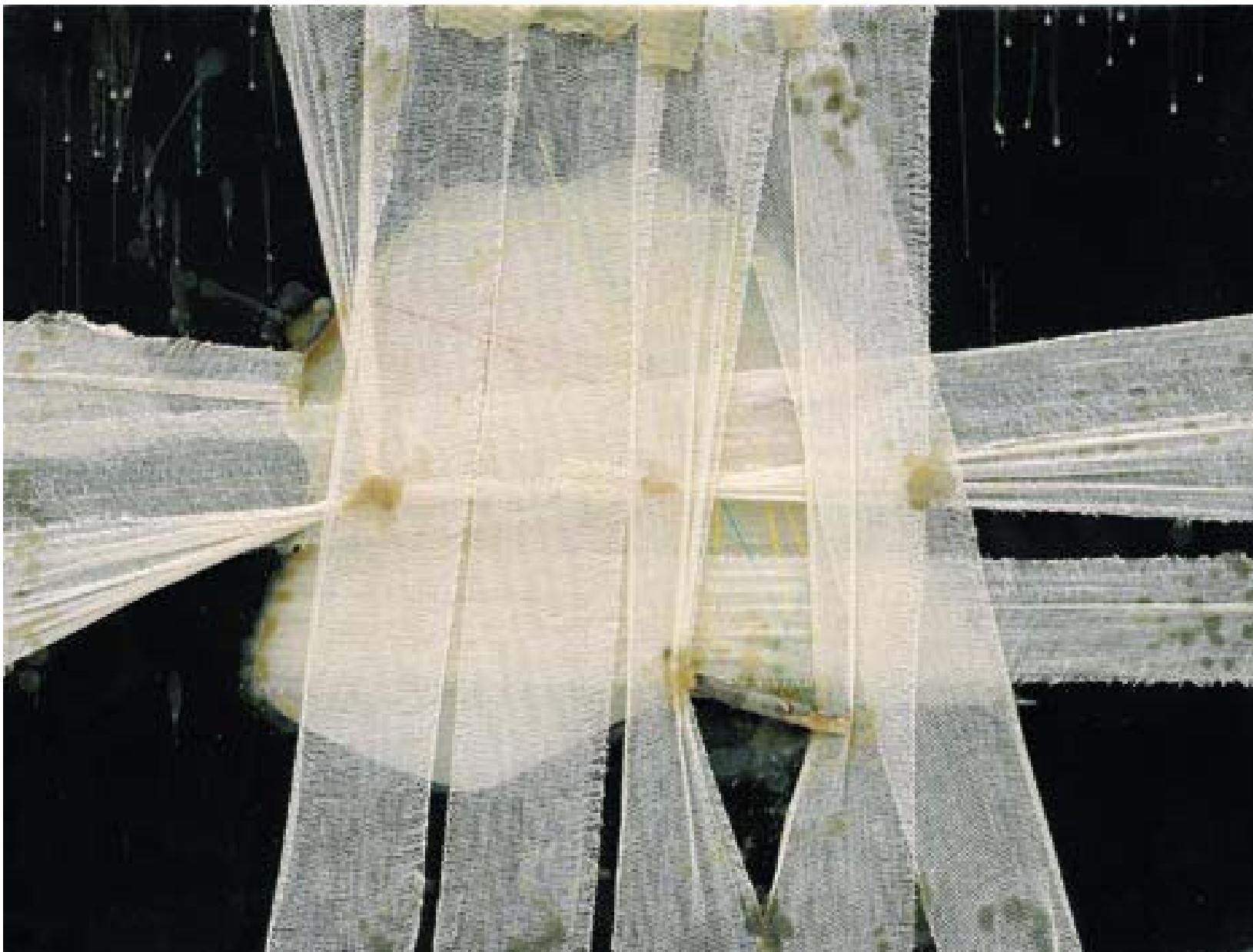

Sabina Šiler Hudoklin

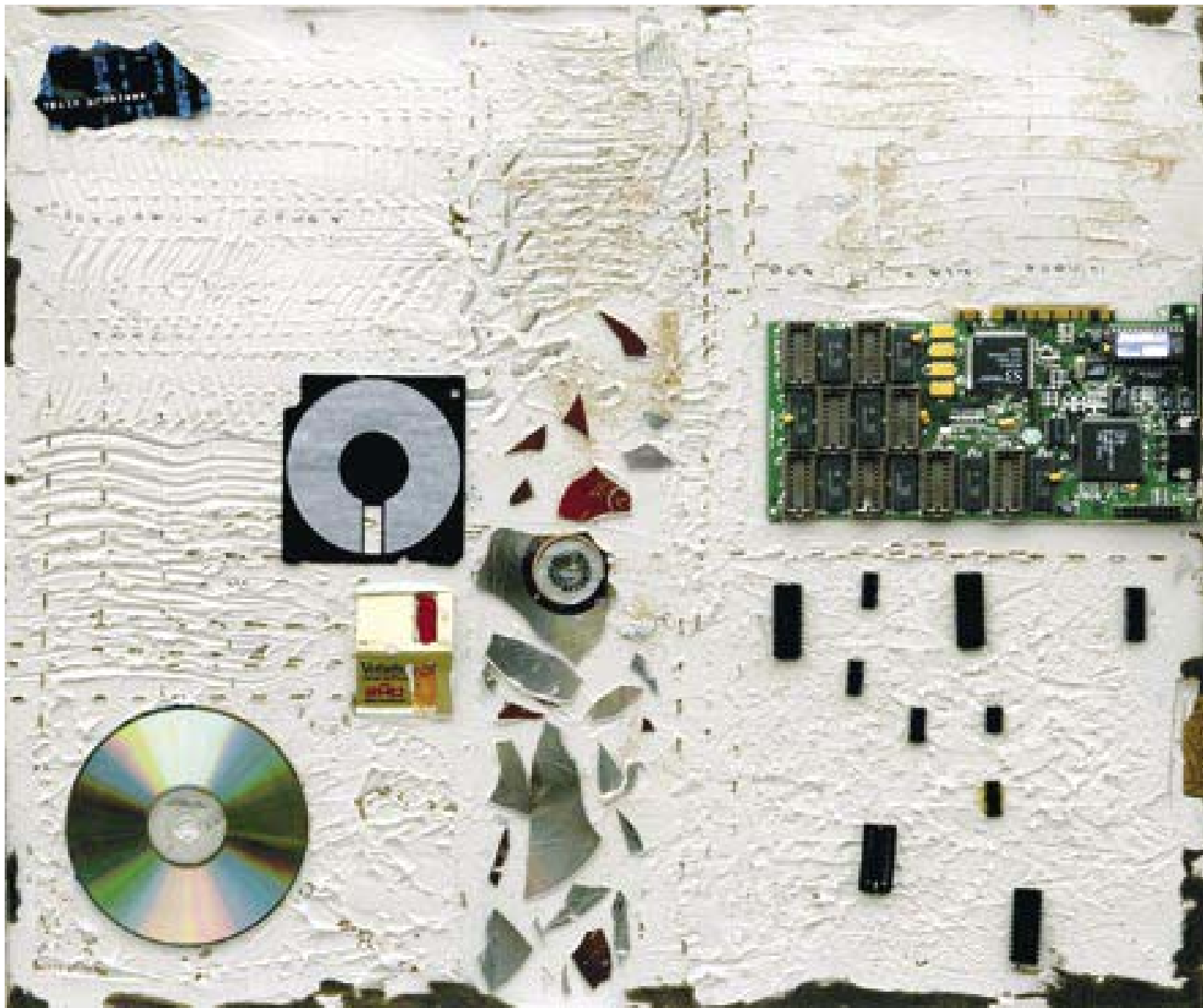
Novo mesto

Kolaž lepih želja, 2008, 100 x 100 cm

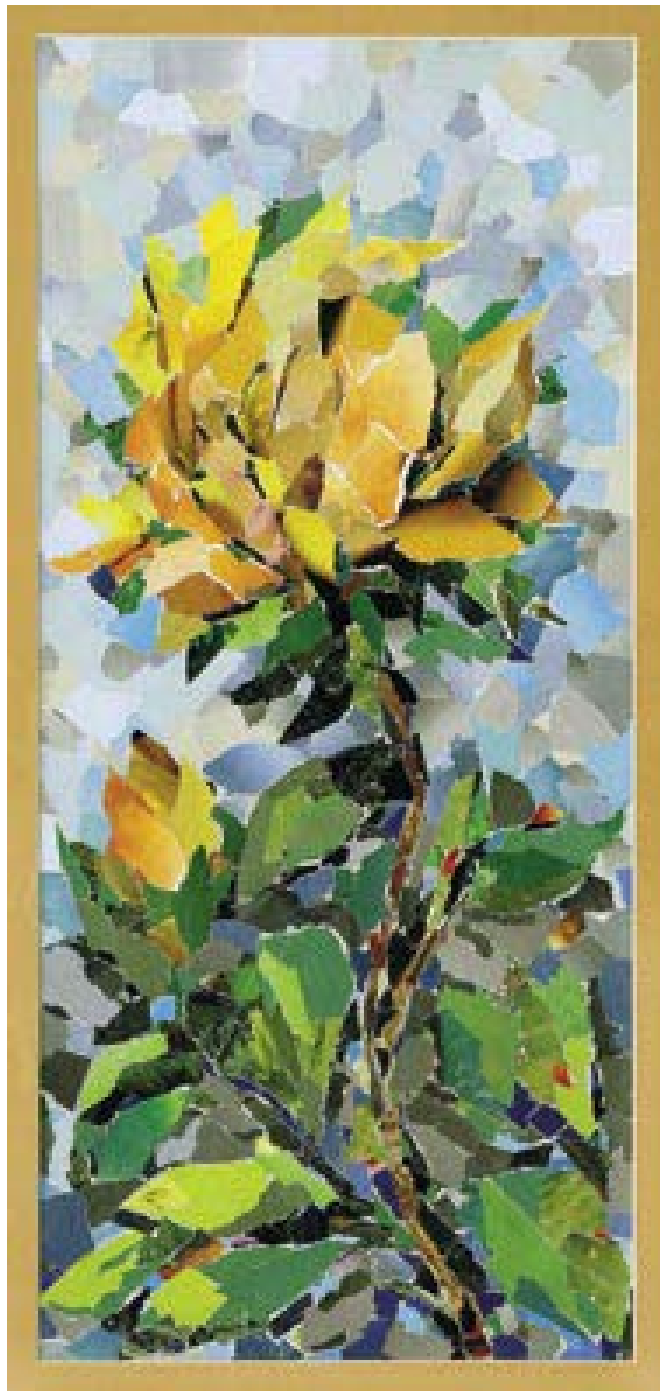

Nevenka Šutla Solkan / Ona v oranžnem, 2007, 34 x 37 cm

Vočko Turšič Kamnik / Brez naslova, 2009, 50 x 60 cm

Katarina Vinko

Maribor

Cvet, 2008, 64 x 29 cm

Eva Žula
Gornja Radgona
Monopoly, 2009, 60 x 50 cm

Državna tematska razstava Kolaž

Izdal: Javni sklad RS za kulturne dejavnosti
Štefanova 5, 1000 Ljubljana
www.jskd.si
Zanj: mag. Igor Teršar
Urednica: Andreja Koblar Perko
Tekst: Janez Zalaznik
Fotografija: Andrej Perko
Oblikovanje: Adenda d.o.o.
Tisk: Graphtech S.p.
Naklada: 750 izvodov

Katalog je izšel s pomočjo Ministrstva za kulturo RS.

Ljubljana, marec 2010

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

75/7(497.4)"20"(083.824)

KOLAŽ : državna tematska razstava 2010 / [tekst Janez Zalaznik ;
fotografija Andrej Perko ; urednica Andreja Koblar Perko]. -
Ljubljana : Javni sklad RS za kulturne dejavnosti, 2010

ISBN 978-961-6819-01-5

1. Koblar Perko, Andreja

250004992